

דמדאורייתא¹ טהור מעליא הוא –

For Mid'ohraysoh he is a genuine Tohoir

OVERVIEW

The גמרא argues that ר"מ can derive his rule (that we burn בשעת ששית [which is [אסורה מדרבנן] together with תרומה טמאה [even though the תרומה טהורה will become טמא]) from the testimony of רחס"ה, if we assume that the בשר שנטמא בולד it is a טהור מעליא. We can then say just as we can add טמא to a מדרבנן, we can also add טומאה to an איסור מדרבנן. Our תוספות discusses this comparison whether we maintain אוכל מטמא אוכל or אין אוכל מטמא אוכל.

תוספות asks:

הקשה רבינו יצחק הניחא למאן דאמר אוכל מטמא אוכל -

The ר"י has a difficulty: granted according to the one who maintains אוכל מטמא אוכל -

יליף שפיר איסור דרבנן לעשותו שני משלישי מדרבנן² -

He can properly derive from a שלישי מדרבנן (the case of רחס"ה) that regarding an איסור one can make it into a מדאורייתא

תוספות anticipates a difficulty:

אף על גב דאיסור הוי כמו פסול³ ולעיל⁴ משמע דטמא ופסול אינם שוין דחשיב ליה הוסיף⁵ -
Even though that איסור is like פסול (not like טמא), and previously it seemed from the גמרא that טמא and פסול are not equivalent, for the גמרא considered the ruling of ר"ע to be an addition to the ruling of רחס"ה since by רחס"ה we added טומאה to a טמא and by ר"ע we added טומאה to a פסול.

תוספות responds:

¹ This Tosfos as well as the preceding two וד"ה באב וד"ה ולד are referencing the גמרא on יד,ב.

² See 'Overview'.

³ We are prohibited from eating both (חמץ) איסור and פסול, while neither can be מטמא (or אוסר) others, as opposed to טמא, which can be מטמא others. See 'Thinking it over' # 3.

⁴ יד,ב.

⁵ The difficulty is, granted that we can derive איסור from טומאה, however in the case of רחס"ה we are adding טומאה to a איסור תרומה מדרבנן. However the רביעי בקודש which is considered טמא for it can be מטמא and make a רביעי בקודש. However the איסור תרומה מדרבנן can only be considered the equivalent of a פסול (like a רביעי בקודש or a תרומה) which cannot be מטמא anything else. We also know from the גמרא cited that it is a greater חידוש to add טומאה to a פסול than to add טומאה to a טמא, so how can ר"מ derive his ruling from רחס"ה, for there we are adding טומאה to a טמא, but by ר"מ we wish to add טומאה to (the equivalent of) a פסול?!

מכל מקום בטומאה דרבנן לא משמע ליה לחלק⁶ -

Nonetheless by a גמרא it did not seem to the גמרא to differentiate between a אוכל (the case of ר"מ) and a פסול דרבנן (the case of רחס"ה). Therefore if we maintain מטמא אוכל the derivation of ר"מ is understood.

תוספות continues with his question:

אלא למאן דסבר אין אוכל מטמא אוכל מדאורייתא⁷ מאי קסבר -

However according to the one who maintains מדאורייתא אוכל מטמא אוכל, the question is, **what does he maintain -**

אי קסבר דיש להשוותם אם כן בלא שום ראיה יהא איסור דרבנן מותר לעשותו שני דרבנן⁸ -

If he maintains that we can compare איסור (which is like פסול) to טמא, if indeed he maintains this then even without any proof from רחס"ה it should be permitted to make an איסור דרבנן a שני דרבנן!

ואי קסבר דאין להשוותם אם כן היכי יליף משלישי⁹ -

And if he maintains that we cannot compare an איסור (a פסול) to a טמא, so how can ר"מ derive his rule from רחס"ה where the בשר is a שלישי?!

In summation: if we maintain אוכל מטמא אוכל where the תרומה and the בשר will receive an increased level of טומאה מדאורייתא, we can say that איסור and טומאה are equivalent (when they are מדרבנן), however we need to derive from רחס"ה that one can increase from a שני דרבנן (whether פסול or איסור) to a טומאה דאורייתא.¹⁰ However, if we maintain that אין אוכל מטמא אוכל so that the בשר and the תרומה will only receive an increase in טומאה דרבנן, then נפשך, if פסול and טמא are equivalent so obviously one can make from איסור/פסול שלישי דרבנן into שני דרבנן, for פסול and טמא are the same. If on the other hand פסול and טמא are not the same, how can ר"מ (who is discussing איסור/פסול) derive anything from רחס"ה (who is discussing טמא).

תוספות answers:

⁶ פסול assumes then when we are discussing דאורייתא situations then the rule that one can add טומאה even to a פסול (דאורייתא), is a greater חידוש than the rule that one may add טומאה to a טמא מדאורייתא; however there is no greater חידוש regarding adding more טומאה (דאורייתא) to a שני דרבנן than adding more טומאה to a פסול דרבנן. Seemingly the reason is that since they are now acquiring a דאורייתא טומאה; their previous status, whether פסול or שני דרבנן is irrelevant since מדאורייתא they are both טהור. There is only a הוספה if the פסול and טמא are both מדאורייתא, then there is a greater חידוש to add טומאה to the פסול than to the טמא, but not if the פסול and טמא are both מדרבנן. See 'Thinking it over' # 1.

⁷ This would mean that both the תרומה טהורה (which is burnt with the טמא) and the שנטמא בולד הטומאה (which is burnt with the טומאה באב הטומאה) receive additional טומאה only מדרבנן since אין אוכל מטמא אוכל.

⁸ The תרומה טהורה is איסור דרבנן (which is like a פסול דרבנן) which we assume now is like a שני דרבנן; meaning that a שני דרבנן (which is like a פסול) is like a שני דרבנן (which is like a פסול), so obviously one is permitted to make a פסול (which is like a פסול) into a שני דרבנן. See 'Thinking it over' # 2.

⁹ In the case of ר"מ the תרומה is merely פסול/איסור, but not טמא as by רחס"ה.

¹⁰ We cannot assume this on our own.

ויש לומר דלא יליף טפי¹¹ אלא מכיון דחזינא דשלישי שהוא מקולקל דרבנן מותר לעשותו שני -
And one can say; that ר"מ does not derive from רחס"ה more than is logically allowable, rather since we see by רחס"ה that it is permitted to make from a שלישי, which is spoiled only מדרבנן, into a שני מדרבנן -

אם כן אין לחלק בין דרבנן לדאורייתא¹² -

Therefore it is evident that we do not differentiate between דרבנן and טומאה דאורייתא -

וילפינן איסורא דרבנן מפסול דאורייתא לרבי עקיבא דמותר לעשותו טמא -

And we derive that one may add טומאה to an איסור דרבנן from the case of ר"ע, where it is permitted to make from a דאורייתא (שמן the) פסול דאורייתא, similarly it is permitted to make from an איסור/פסול דרבנן טומאה דרבנן.

In summation: we see from the rulings of ר"ע and רחס"ה that it is permitted to add טומאה דרבנן to a פסול דאורייתא (even), טומאה דאורייתא (the case of רחס"ה), and it is permitted to add טמא דרבנן. This teaches us that the laws of טומאות דרבנן and טומאות דאורייתא are equivalent; we may add טומאה to both. Therefore since ר"ע allows to add טומאה even to a פסול (which is the equivalent of an איסור), it is also permitted to add טומאה to an איסור דרבנן to become טמא דרבנן.¹³

ואומר רבינו יצחק דהא דשרי רבי יהושע במתניתין לשרוף תלויה¹⁴ עם הטמאה לרבי יוסי¹⁵ -

ואומר רבינו יצחק דהא דשרי רבי יהושע במתניתין לשרוף תלויה¹⁴ עם הטמאה לרבי יוסי¹⁵ -
And the ר"י states that this which יהושע ר' in our משנה permitted to burn תרומה -
- ר' יוסי according to תרומה טמאה together with תלויה

היינו תלויה דאורייתא¹⁶ דלדידה¹⁷ שלישי דרבנן אסור לעשות שני:

¹¹ In the answer תוספות is assuming that we cannot compare איסור דרבנן to טמא דרבנן and so we cannot derive the rule of ר"מ (which is a greater חידוש than the rule of רחס"ה) from רחס"ה alone, rather we derive it from a combination of the testimonies of רחס"ה and ר"ע as תוספות continues to explain.

¹² We know from the testimony of ר"ע that one may make from a פסול דאורייתא (שמן the) into a דאורייתא (when it touches the נר). We see now that we may add טומאה both to a דאורייתא (the case of ר"ע) and a דרבנן (the case of רחס"ה). This teaches us that there is no difference in regard to adding טומאה whether we are discussing טמא דרבנן or דאורייתא, in both cases one is permitted to make it more טמא respectively (adding דרבנן to a דרבנן and a דאורייתא to a דאורייתא). However, we still do not find that we are able to add from an איסור/פסול דרבנן to a דאורייתא, this will be explained momentarily.

¹³ However we cannot derive it from ר"ע alone since he is discussing only דאורייתא. It is only after we know the ruling of רחס"ה that we can add דרבנן, that we see the equivalency of דאורייתא and דרבנן that we can derive the rule of ר"מ from ר"ע (and רחס"ה).

¹⁴ תלויה (suspended) refers to a תרומה where there is a ספק if it became טמא or not.

¹⁵ See מהרש"א that it is actually לר"ש, who also agrees with ר"י that it is אסור to make a שלישי דרבנן into a דרבנן.

¹⁶ The ספק is whether this תרומה touched something which is טמא this דאורייתא.

¹⁷ According to ר' יוסי the ר' is טמא בולד הטמאה (since שלישי דאורייתא is טמא משקין לטמא אחרים), therefore we only find that one may add טומאה to something which is טמא (the case of רחס"ה) or פסול (the case of ר"ע).

That means only תלויה דאורייתא but not תלויה דרבנן, for according to יוסי ר' it is forbidden to make from (even) a שלישי דרבנן a שני דרבנן.

SUMMARY

If we maintain אוכל מטמא אוכל we assume the equivalency of איסור and טומאה and we derive from רחס"ה that one may make from an איסור דרבנן a דאורייתא. However, if we maintain אין אוכל מטמא אוכל we derive from both רחס"ה and ר"ע the equivalency of ורבנן דאורייתא so we can derive (from ר"ע) that we can increase a טמא to פסול/איסור.

THINKING IT OVER

1. stated that when making a דרבנן טמא מדאורייתא there is no difference whether it is a דרבנן טמא or a פסול דרבנן.¹⁸ According to the view that רחס"ה is discussing a דרבנן טומאה (which we are currently considering), seemingly there is no addition in the ruling of ר"ע (if we assume אוכל מטמא אוכל). If we are permitted to add דאורייתא טומאה to a דרבנן טמא (which would include adding דאורייתא to a פסול דרבנן [since they are equivalent]), the case of רחס"ה, we would certainly be allowed to add דאורייתא טומאה to a פסול דרבנן, the case of ר"ע!

2. asks if we compare איסור דרבנן to טמא why is it necessary to derive the rule of ר"מ from רחס"ה.¹⁹ Perhaps we only compare איסור to a שלישי דרבנן but not to a שני; we derive from רחס"ה that we can make this איסור דרבנן even into a שני?²⁰

3. How are we to understand the status of a פסול (like a בקודש);²¹ is it considered to be טמא (except that it is a טמא that cannot be מטמא), or is it not טמא, but rather the תורה states that if קודש touched something טמא (a שלישי) it is forbidden to eat it, it is פסול?²²

(an even stronger טומאה than the case of ר"מ [which is only איסור]). מדאורייתא, but we do not have permission to add (even) דרבנן טומאה to something which is טמא only.

¹⁸ See footnote # 6.

¹⁹ See footnote # 8.

²⁰ See מהרש"א.

²¹ See footnote # 3.

²² See שמואל.